

Szerkesztett

Gyógyszerészi Lapok

A magyar gyógyszerészet tudományos, gazdasági és kulturális hetilapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-út 21 — Telefon: 386—124 — Hivatalos órák: 9—1-ig —
Megjelenik minden szombaton — Előfizetési ár: negyedévre 15.— pengő, félévre 30.— pengő, egész évre
60.— pengő — Egyes szám ára 1.20 pengő — Postatakarékpénztári csekk számla száma: 50.212

SZERKESZTIK: LÖCHERER TAMÁS, DR. SZÁSZ TIHAMÉR, N. WOLFF LAJOS

A nagy futam

A zsidó gyógyszerárak jogosítványaira kiírt *monstre pályázat*, amelyhez hasonló — arányait tekintve — sohasem fordult még elő a magyar gyógyszerészet történetében és aligha fordul elő belátható időn belül, végéhez közeledik. A belügyminisztériumban közvetlenül kiadás előtt állnak a jogosítványok, előreláthatólag rövid néhány napon belül, vagy talán e sorok megjelenésével egyidejűleg nyilvánosságra kerül a jogot nyert gyógyszerészek hosszú névsora. Tudjuk, hogy a pályázaton több mint ezer gyógyszerész vett részt, tehát annyi lélek, amennyi egy kisebb falut be tudna népesíteni. Ha az *aktív* tulajdonos és alkalmazott gyógyszerészek létszámát 3.500-nak vesszük, úgy ennek a jelentős tömegnek mintegy 30 százaléka pályázott, tehát el lehet mondani, hogy ez a pályázat aztán valóban *megmozgatta* az egész gyógyszerésztársadalmat.

Nemcsak azért, mert a pályázaton személy szerint igen sok kartársunk van érdekelve, hanem egyébként is érdemes egy rövid eszmefuttatásban foglalkozni a pályázat körül észlelt jelenségekkel. Amit elmondunk, ez senkire nézve sem akar bántó lenni, mert csak az igazságot próbáljuk keresni és pedig azzal a céllal, hogy belső hibáit ki-ki győzze le, legalább a jövőre nézve.

A pályázat legszembetűnőbb jelensége a *pályázók roppant tömege* volt. Felületes szemlélődő azt hiheti, hogy íme: milyen sok gyógyszerész van Magyarországon, aki jogosan aspirál gyógyszerészre. Ezzel szemben az az igazság, hogy a több mint ezer pályázó közül legfeljebb 5—600 lehet olyan, aki az érdemesség minimális vonalát elérte, a többi minden néven nevezendő komoly érdem nélkül, „bátraké a szerencse” felkiáltással startolt, illetve egyszerűen megreszkírozta azt a 40—50 pengő költséget, amibe a tisztiorvosi bizonyítvány, az okmányok beszerzése és felbélyegzése került. Bár igaz a téttel, hogy amint minden katona táskájában viszi a marsall-botot, azonmód minden gyógyszerész, aki diplomát szerzett, jogosult arra,

hogy az önállósodás felé törtessen, azonban *némi önkritikára mégis csak szükség lenne* ott, ahol kifejezetten a szolgálati és katonai érdemeket, a családi viszonyokat stb. kívánja az államhatalom jutalmazni. Amire senkisésem gondol a folyamodók tömegéből: minden felesleges pályázó nemcsak egy *reménytelen sorsjegy* birtokosa, hanem egyúttal *munkatöbblet* is a belügyminisztérium és az Országos Közegészségügyi Tanács amúgy is túlterhelt gépezetében. A minisztérium nem teheti meg, hogy a már első látásra teljesen indokolatlannak látszó kérvényezőket egyszerűen félrerakja, mert kénytelen minden egyes pályázó adatait feldolgozni. Hogy ez milyen nagy munka, azt elképzelheti bárki, ha tudja, hogy a meghirdetett gyógyszerárak mindenikénél aktaszzerűen fel kellett dolgozni az arra a patikára pályázó összes gyógyszerészek személyi és egyéb adatait. Volt olyan patika, amelyre 2—300 pályázó esett, de 100—200 versenyzővel terhelt patikajog egész tömeggel futott.

Hogy konkrétumot is említsek az önkritika hiányosságaira nézve, elmondom: tudomásom szerint akadt olyan pályázó akinek még az approbációs vizsgája sem volt meg. *Azért szemrebbenés nélkül pályázott*. Megígérte kérvényében, hogy amennyiben jogot kap, úgy megszerzi az approbációs vizsgát. Sajnos, a folyamodóra és annak házasársára szigorúan kiterjedő tiszta keresztény származás követelményének is többen nem feleltek meg. Bár a pályázati hirdetésben világosan és határozottan bentfoglaltatott e feltétel, a legnagyobb lelki nyugalommal benyújtották kérvényeiket, nyilván azzal a titkos reménységgel, hogy a lázas feldolgozási munka közben 1—2 nem éppen árja nagypapa elcsúszik. Arról már nem is akarok beszélni, hogy voltak olyan folyamodók, akik a kötelező segédidőn kívül semmiféle gyógyszerészeti gyakorlattal nem rendelkeztek. Életük tekintélyes részét illatszerezés- vagy drogistaként, esetleg gyógyszerészeti munkának semmiképp sem minősíthető vállalati kötelékben, avagy férjnél töl-

tötték el. Egész Pesten beszéltek egy kollegináról, aki 30 évvel ezelőtt ment férjhez, azóta patika tájára sem szagolt, igen jó anyagi viszonyok között él, de a nagy „okkazióból“ mégsem akart lemaradni.

Az ilyen kirívó eseteken felül megszámlálhatatlan folyamodó akadt olyan is, aki számbevehető érdem nélkül *kizárólag nagyforgalmú*, de legalább is budapesti gyógyszerárakra pályázott. Család és gyermek nélküli egészen fiatal emberek, sőt igen számosan olyanok, akik még katonák sem voltak, konok kitartással reménykedtek abban, hogy a mezőnyből legalább egy külterületi pesti joggal fognak győztesen kivonulni. Ez az a réteg, amely „falura csak nem megyek“ felkiáltással szinte követeli magának a városi gyógyszerárat s eszeágába se jut, hogy milyen komikus lenne, ha teszem azt egy jogvégezett fiatalember azzal állítana a miniszter elé, hogy ő nem hajlandó a fogalmazósággal kezdeni, hanem egyenesen miniszteri tanácsossá nevezzék ki. Ezen a vonalon némcsak az önbírálat hiányaival, de a *szerénytelenség kirívó példáival* is találkozhattunk.

A budapesti patikák favorizálása ebben a pályázatban *csúcsjelenség* volt. Boldog-boldogtalan sem adta lejjebb a Kossuth Lajos-utcai Múzeum patikánál s inkább elviselte, hogy a végén semmiféle joghoz ne jusson, semmint kis belátással és önfegyelemmel arra a szintre ereszkedett volna le, amelyre adottságai kvalifikálták. A multak bűne nálunk, hogy a fiatalabb nemzedékekben nem tudott talajt verni az a józan életfelfogás, mely szerint a legfelső emeletre csak a földszinten keresztül lehet eljutni. Aki falun eltöltött két-három évtizedet és családot alapított, gyermekei növekedésével az iskoláztatási gondjai is megnőnek. Igen, ezeknél egész természetes és jogos törekvés, ha olyan helyre akarnak továbbjutni, ahol a gyermekek középiskolai és egyetemi taníttatása lehetséges. A falusi gyógyszerészet kálváriáját huzamosabb ideig becsülettel álló többgyermekes gyógyszerészek érdemessége vitán felüli azokkal szemben, akik mindig csak városban éltek, gyermeknevelési gondokkal nem küzdöttek. Természetesen hasonló elbírálás alá kell venni azokat a hosszú időn át szolgált alkalmazott kartársakat is, akik labilis existenciájuk ellenére *merték* családot alapítani és több gyermeket adtak a hazának. A katonai érdemek, hadirokkantság stb. érvényesítését törvény biztosítja, erről tehát szólni is felesleges.

És mit szólunk azokról a pályázókról, akik *az összes meghirdetett jogokat* felvették kérvényükbe. Feltehető, hogy az ilyen kérvényezőök mint a 191 patikát ismerik? Hát mindegy valakinek, hogy a „Múzeum“ patikát kapja vagy Piripócsot? *Hol itt a komolyság?*

Egész bizonyos, hogy amikor egy új világ születik és a nemzet életének teljes átállítása van folyamatban, akkor a minisztérium, legfel-

sőbb illetékese elsősorban a komoly érdemeket veszi mérlegelés alá. Azoknak a kartársaknak tehát, akiknek e téren jó pontjaik vannak, nem kell a döntés miatt izgulniok.

*

És most jövünk okfejtésünk saroktételéhez: *a protekció kérdéséhez*. Patikajog és protekció egy anyaméhben születtek. Nem lenne feltűnő, ha ez a „vérrokonság“ ezután is fennállana. *Szentül hisszük azonban, hogy az új éra új belügyminisztere ezen a téren is friss csapást vág a régi avaron.*

Kinek kell a protekció elsősorban?

Annak, akinek érdemei keveset nyomnak a mérlegen és az így előálló passzívumot protekcióval akarja „kitárálni“. Ha rövid a kardod, told meg egy lépéssel — mondja a közmondás. Ez patikajogra vonatkoztatva úgy fejelhető meg: „ha kevés az érdemed, told meg egy jó adag protekcióval“. Egészen magasállású, gondterhelt politikusok, vezető állami tisztviselők, közéleti nagyságok hetek óta olyan *zaklatásnak* vannak kitéve a protekciót kereső gyógyszerészek részéről, hogy bizonyára ők fognak elsősorban fellélegzeni, ha már a döntés megtörténik. Nem egy ismert közéleti férfiú kinyilatkozta, hogy patikaügyben nem fogad. Mások letagadtatják magukat, mert nincs más menekülésük a minden oldalról szorongatott helyzetből. Az a befolyásos ember, akivel a folyamodó életében legalább egyszer kezet fogott, el lehet készülvén rá, hogy a patikajog ügyében megmozgatják. Pontosan olyan kép ez, mint mikor a mezei futóversenyben lemaradt versenyzők mindenféle furfanggal, útrövidítéssel stb. igyekeznek a többinek elébe kerülni.

Sajnos, a protekciót nem igen lehet még kiírtani, talán törvényes szankciókkal sem. Legalább szelídebb mederbe kellene kényszeríteni, mert az, ahogy ma virágzik s amilyen mértékben igénybeveszik, a szó szoros értelmében hajszolják, az feltétlenül *demoralizáló* hatású. Az érdemes, de szerény emberekben ugyanis azt a meggyőződést kelti, hogy nem az érdem a fontos, nem a becsületben eltöltött munka, hanem a protekció. *Pedig ez nincs így*. Bizonyosságul fog szolgálni a mostani jogadományozásnál kiválasztott gyógyszerészek névsora.

Van ám ennek a minden úton-módon és áron való kilincselésnek, protekció-vadászatnak egy igen kellemetlen mellékhatása a kar egyetemére nézve. Hivatalos helyeken látják ezt a mérhetetlen túlekedést, élvezik az egymás lábát taposó protektorok hadát, tehát annak a meggyőződésnek kell előtérbe jutni, hogy a gyógyszerár valóban aranybánya, mert ha nem volna, úgy miért ez a minden mértéket túllicítáló túlekedés, az összeköttetések hajszolása? *Hiába sírunk azután, hogy bizony ez a pálya már nem nyújtja azt a szolid, polgári megélhetést, amit régebben nyújtott, hiába panaszkó-*

dunk, hogy rossz a taksánk, szociális és gazdasági bajaink sokasodnak, panaszaink és kívánságaink elvesztik ütőerejüket, mert azokkal szemben ott a kérlelhetetlen tény, a protektorok és protezsáltak tömegrohama egy-egy patika után. Vannak egyéb állami engedélyek, koncessziók, de a beavatottak szerint semmi ilyen engedélynél nem divat a hivataloknak az a túlzott megkönyörkedése, amit a gyógyszerertári jogoknál tapasztalni lehet. Ismétlem, ennek a jelenségnek kizárólag az az oka, hogy a kevésbé érdekesekek — sőt mondjuk ki nyíltan: az érdemtelenekek — a laza esélyeket protekcióval igyekeznek kiegyenlíteni. Regényt tudnék írni a furfang és megtévesztés azon szövevényeiről, amiket eddigi pályafutásom alatt a patikajog kérdésekkel kapcsolatban tapasztaltam.

A patikajog semmivel sem jelent többet egyszerű polgári existenciánál, akár falun van, akár városban van. Itt is, ott is dolgozni kell a tulajdonosnak ha meg akar élni. A falu soványabb, a város valamivel jobb, Budapest jó kenyeret ad, de ezzel együtt nő a gond, a munka, a küzdés és a felelősség. Semmiképpen sem indokolt tehát az a nálunk elharapódzott szokás, hogy ha patikajogról van szó, el se tudunk képzelni más megoldást, mint a protektorok mozgósítását és csatasorba küldését. Boldogok lennénk, ha az új szellemiség ezen a ponton végérvényesen felszámolná a multat és a kartársak rájönnének, hogy a jognyeréshez nem kell többé protektor, hanem csupán — é r d e m.

dr. Szász Tihamér.

Egyről-másról

Külföldi lapjelentések szerint Benjamino Gigli, a világhírű tenorista július első napjaiban Rómában meghalt.

Kevésbé ismert tény, hogy Gigli eredetileg gyógyszerésznek készült s amikor énektehetségét felfedezték, akkor hagyta el a pályát.

*

A Kormányzó Úr Öfjelméltósága dr. Hepp Baján Ernő belügyminiszteri osztályfőnöki címmel és jelleggel felruházott miniszteri tanácsost miniszteri osztályfőnökké nevezte ki; dr. Szemerjay Kovács Dénes és dr. Terstyánszky Jenő miniszteri tanácsosoknak a miniszteri osztályfőnöki címet és jelleget adományozta.

A központi orvostisztviselők létszámában a Kormányzó Úr Öfjelméltósága dr. várdotfalvi Petres Józsefet, az Országos Társadalombiztosító Intézet alelnökét miniszteri osztályfőnökké, dr. eberswaldi Sieglér János miniszteri osztálytanácsost miniszteri tanácsossá és dr. Lovrekovich Istvánt, a Szekesfővárosi Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézet igazgatóját a M. Kir. Országos Közegészségügyi Intézet főiskolai képesítésű tisztviselőinek létszámában az V-ik fizetési osztályba nevezte ki.

A kinevezett magasrangú állami tisztviselő több-kevesebb vonatkozásban állanak a gyógyszerészeti ügyek intézésével, előlépésükhöz tehát a gyógyszerésztársadalom szerencsekívánátát tolmácsoljuk.

Külön is örömmel töltött el Petres József OTI alelnök és dr. Sieglér János miniszteri osztálytanácsos kinevezése, mert az első a gyógyszerészeti kar igaz jóakarójának mutatkozott minden időben, az utóbbi pedig sorainkból emelkedett ki és ezidőszert is a gyógyszerészeti ügyek intézője a belügyminisztériumban.

Pillanatképek a német közegészségügyről

A „Das Reich“ című német folyóiratból vesszük az alábbiakat, amelyek érdekes fényt vetnek nemcsak az általános közegészségügyi viszonyokra, hanem egyben a német gyógyszer-tárak mai helyzetére.

Hoffmann-csepp likőr készítéséhez?

A gyógyszerertár természetesen tele van emberekkel. Betegek, betegápoló nővérek és mások várnak. Főleg nők. A férfinemhez a gyógyszerészen és fián kívül, aki szintén végzett gyógyszerész, még csak egy férfi tartozik, aki Hoffmann-cseppet kér. A gyógyszerész persze csaknem mindenkit ismer és mindenki ismeri őt. Ott dolgozik a gyógyszerész leánya is, aki signaturákat ragaszt és a gyakran változó árakat javítja ki a taksában. A Hoffmann-cseppes ember türelemmel vár, abban a reményben, hogy egyszer mégis csak hozzájut ehhez az értékes — gyógyszerhez. De talán nem is gyógyszerül használja. Legalább is ez a gyógyszerész feltevése, aki — mint mondtuk — csaknem mindenkit ismer a városban és környékén, aki bejön a patikába. Megkérdezi tőle, vajjon a málnaszörp egymagában véve nem teszi-e meg a hatását? A reményteljes vásárló azonban égre földre esküszik, hogy neki bizony Hoffmann-cseppre van szüksége, mert állandó gyomorfájása van. Semmiesetre sem akar belőle — likőrt csinálni. Azonban a gyógyszerész nem hisz neki és megtagadja kívánságát, mert erre a szerre a valóban betegeknek van szüksége.

A közegészségügyi kerület képe

Orvos, gyógyszerész és a községészségügyi hatóságok a legszorosabban működnek együtt. A városka gyógyszerésze 42 év óta működik ott, a két orvos pedig ugyancsak jóval harminc éven túl praktizál. Mindegyikük tehát gazdag tapasztalatokra tett szert. Ismerik körzetük minden egészségügyi problémáját és így nagy segítségére vannak a közegészségügyi hatóságoknak is. A gyógyszerertárban vagy az oryoso várószobában való tartózkodás is bizonyos következtetéseket tesz lehetővé a kerület közegész-

Egyesített

G. Y. L. A. P. C.